

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

<i>Кухаренко Сергій Вікторович</i> СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ МЕДІА В УКРАЇНІ	546
<i>Чепурна Олена Євгенівна</i> АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ	548
<i>Соколов Артем Вікторович, Баландіна Наталія Миколаївна, Зігінова Юлія Костянтинівна</i> КОНЦЕПТУАЛЬНА ІДЕЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЛОКУ ДЛЯ МЕТОДУ З КОДОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СЛІПИМ ДЕКОДУВАННЯМ	551
<i>Черевко Євген Володимирович</i> ЧИСЕЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ РІВНЯННЯ СТРУНИ ЗАСОБАМИ БІБЛІОТЕК PYTHON	555
<i>Овчинников Микола Юрійович</i> КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦВЗ В АУДІОФАЙЛИ	558
<i>Слатвінська Валерія Миколаївна</i> ІНТЕГРАЦІЯ УМОВНОГО ГЕНЕРАТИВНО-ЗМАГАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА LSTM-МЕРЕЖ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ АНОМАЛІЙ У КІБЕРБЕЗПЕЦІ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ	563
<i>Скідан Владислав Сергійович</i> ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	565
<i>Поворознюк Олексій Олегович</i> МЕТОДИ ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	568

СЕКЦІЯ 24. КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ В АСПЕКТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

<i>Томчаковська Юлія Олегівна</i> ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТІВ	571
<i>Строченко Леся Василівна</i> ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ ПАРАДИГМАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ	573
<i>Varieshkina Natalia</i> COMMUNICATIVE PRINCIPLE IN READING SKILLS FORMATION	575
<i>Дихта Наталія Миколаївна</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ	578
<i>Єрьоменко Світлана Василівна</i> ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ	580
<i>Іванова Наталія Георгіївна</i> ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	583
<i>Козак Тетяна Борисівна</i> БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ 'ЧОРНИЙ'/'БІЛИЙ' У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ	586
<i>Марчук Ірина Петрівна</i> DEVELOPING INDIVIDUAL PROFESSIONAL PROGRAMS OF A TUTOR	589
<i>Пеліван Оксана Костянтинівна</i> ВВІЧЛИВІСТЬ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ	592
<i>Потенко Людмила Олександрівна</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ	595
<i>Телецька Тетяна Володимирівна</i> ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД	598

Іванова Наталія Георгіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент

**ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ
ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ
INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ
В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Вперше системне узагальнення рівнів мовної компетентності з вивчення іноземних мов у європейському освітньому просторі було здійснено у 2001 році у документі «Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación» (надалі – MCER) [1].

Поява у 2021 році іспаномовної редакції *Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación. Volumen complementario* (надалі – MCER VC) [2] є важливим кроком у розвитку мовної освіти, що водночас зберігає ідеологічну послідовність першоджерела 2001 року та відображає його концептуальне оновлення. Цей документ містить повний набір дескрипторів і методичних орієнтирів, що значно розширюють можливості його застосування у викладанні, навчанні та оцінюванні мовних компетентностей. В роботі наголошується, що оновлення структури дескрипторів зумовлено потребою висвітлити нові аспекти мовної взаємодії, які раніше не були концептуалізовані, але зазнали динамічного розвитку протягом останніх двох десятиліть [2, с. 30].

У рекомендаціях 2020 року значну увагу приділено інтеграції нових компонентів мовної компетентності, зокрема медіаграмотності та міжкультурної комунікативної компетенції. Медіаграмотність визначається як здатність адаптувати мовну поведінку до умов цифрового контенту, зокрема розуміти й інтерпретувати текстову, аудіо- та візуальну інформацію, притаманну онлайн-середовищу. Поняття соціокультурної компетентності розширено за рахунок акценту на міжкультурному спілкуванні, що передбачає знання етикету, форм ввічливості та культурно зумовлених моделей поведінки навіть на початкових етапах оволодіння мовою [2].

Оновлена версія документа репрезентує більш інклюзивний та мультимодальний підхід до мовної освіти, що відповідає сучасним комунікативним запитам та цифровим трансформаціям.

Однак, на нашу думку, відсутність офіційного перекладу даного тому українською мовою, а також його недостатнє впровадження в академічний простір України залишаються вагомими чинниками, які гальмують адаптацію міжнародного освітнього досвіду на національному рівні [2].

Редакція MCER 2020 року фіксує зрушення у фокусі мовної освіти: від ізольованого засвоєння лексико-граматичних структур до інтегрованої мовної діяльності в цифрових та міжкультурних просторах. На рівні A1 більше не передбачається виключно традиційне опанування мовних одиниць – натомість наголошу-

ється на необхідності їх застосування в реаліях цифрової комунікації, зокрема у використанні базових інтернет-сервісів, навчальних платформ і мобільних застосунків. Сучасна парадигма мовної освіти, згідно з MCER 2020, акцентує на готовності учня брати участь у взаємодії в цифровому середовищі та адаптувати свою поведінку до багатокультурних контекстів спілкування.

Навчання іспанської мови здобувачів вищої освіти, для яких ця мова є другою або третьою іноземною, потребує впровадження не лише традиційних лінгвістичних підходів, а й методик, орієнтованих на реальні комунікативні потреби в умовах цифрової доби. У цьому контексті дескриптори Єдиного європейського мовного стандарту (MCER) – зокрема ті, що стосуються онлайн-взаємодії (у розділі *Interacción en línea: Colaborar y realizar transacciones en línea para alcanzar un objetivo*) на початкових рівнях володіння мовою набувають особливої методичної цінності.

Однією з ключових характеристик онлайн-взаємодії на початкових рівнях є її цільовий і транзакційний характер, що передбачає досягнення практичного результату. В академічному контексті особливої ваги набуває здатність здійснювати пошук та обробку інформації у цифровому середовищі за допомогою елементарних мовних засобів. На рівні Pre-A1, така діяльність проявляється у формі вибору готових опцій з меню, орієнтації на візуальні підказки та онлайн-використання перекладацьких інструментів, що є основою початкового інформаційного пошуку. На рівні A1, до цього додається здатність самостійно вводити основну інформацію та орієнтуватися в структурі цифрових форм із мінімальним рівнем мовного розуміння. Окремі дескриптори передбачають імітацію реєстраційних дій на освітніх платформах або участь у комунікації з викладачем у навчальному середовищі. Такі завдання стимулюють елементарну дослідницьку активність у цифровому просторі, адже студенти мають самостійно з'ясувати значення слів, знайти необхідну інформацію та виконати інструкцію.

У межах апробації елементів цифрової мовної взаємодії на початкових рівнях володіння іспанською мовою було організовано автономне здійснення інформаційного пошуку за вказаною макротемою у відкритому іспаномовному цифровому середовищі здобувачів вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» освітня програма «Англійська мова, німецька мова (переклад включно)» 3 та 4 курсу факультету журналістики, які вивчають іспанську мову як третю іноземну.

Зазначені теоретичні положення були покладені в основу роботи секції іспанської мови наукового гуртка “Романські студії Національного університету «Одеська юридична академія», що функціонує під керівництвом авторки цієї статті. Макротема засідань “*Fiestas en el mundo hispano*”, що передбачала вільний вибір джерел інформації та підготовку мультимедійної презентації на основі самостійного пошуку, дала змогу інтегрувати дескриптори *Interacción en línea: Colaborar y realizar transacciones en línea para alcanzar un objetivo* у реальні навчально-дослідницькі завдання.

Майбутні філологи самостійно обрали іспаномовні сайти, виконали автентичні пошукові дії, добрали відеоматеріали, підготували усні повідомлення та мультимедійні презентації з наданням гіперпосилань на використані джерела. Діяльність здійснювалась із дотриманням дескрипторів рівнів Pre-A1–A1, що передбачають опору на візуальні та шаблонні елементи, використання перекладацьких інструментів, а також участь в онлайн-комунікаціях. Отже, був досягнутий конкретний комунікативний результат за допомогою обмежених мовних ресурсів.

Аналіз доповідей дозволив класифікувати їх за тематичними домінантами. Значну частину склали виступи, присвячені святкам, що репрезентують іспанськомовну культуру через мистецтво, літературу та танець. Особливий блок студентських виступів було присвячено карнавальним, театралізованим і фольклорним святкам, що репрезентують різноманітні форми святкової культури в іспансько- та латиноамериканському світі. У низці студентських доповідей простежується зацікавлення традиційними міськими та регіональними святами, що репрезентують багатство іспанської святкової культури у її просторовому, історичному та символічному вимірах. Значну частину становили доповіді, присвячені релігійним і календарно-обрядовим святкам, демонструючи зв'язок із соціальною пам'яттю та родинними цінностями. Окрему групу становлять доповіді, присвячені святкам індоіспаномовного та латиноамериканського простору, де простежується синтез іспанських культурних елементів і доколоніальних ритуальних традицій. Аналіз доповідей, підготовлених у межах гурткової роботи за темою *“Fiestas en el mundo hispano”*, засвідчує високий рівень інтересу здобувачів вищої освіти до культурної спадщини іспаномовного світу, а також демонструє здатність здійснювати онлайн-взаємодію на рівнях Pre-A1 та A1 за допомогою елементарних мовних засобів. Завдяки структурованому підходу до пошуку, аналізу й репрезентації матеріалу в цифровому форматі, було ефективно застосовано комунікативні дії, що передбачені дескрипторами MCER VC [2].

Слід особливо підкреслити, що саме цифрове середовище стало простором для повноцінної реалізації комунікативних намірів: через пошук маловідомої або регіональної інформації, взаємодію з мультимодальними матеріалами, використання онлайн-інструментів перекладу та створення презентацій. Таким чином, онлайн-взаємодія на рівнях Pre-A1 та A1 в академічному середовищі виступає не лише як форма засвоєння лексики чи граматичних структур, а орієнтується на досягнення конкретного результату – знаходження, осмислення і передавання іншомовного культурного знання.

У цьому контексті особливої значущості набуває медіаграмотність, що у світлі MCER VC 2020 року розглядається як здатність адаптувати мовну поведінку до динамічних форматів цифрового контенту, а також усвідомлено інтерпретувати текстові, візуальні й аудіальні повідомлення, притаманні онлайн-середовищу. Загалом тематика доповідей – від релігійно-обрядових до мистецьких, від регіональних ярмарків до індоіспанських ритуалів – засвідчує широкий діапазон

культурологічних інтересів і готовність інтерпретувати свята не лише як розважальні події, а як носії пам'яті, колективної ідентичності та комунікативних цінностей.

Представлений досвід демонструє ефективність впровадження дескрипторів *Interacción en línea* навіть на початкових рівнях у вищій філологічній освіті. Залучення студентів до цільової пошукової активності в реальних цифрових контекстах сприяє розвитку функціональної іншомовної грамотності, формуванню інформаційної автономії, мотиваційному підкріпленню вивчення мови через актуальний культурознавчий матеріал. Такий підхід є репрезентативним прикладом інтеграції комунікативного, цифрового та культурного компонентів у навчальний процес, відповідаючи сучасним стандартам мовної освіти MCER VC [2].

Список використаних джерел:

1. Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación. Servicio de publicaciones del Consejo de Europa: 2002. 267 p. URL: https://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/cvc_mer.pdf.

2. Marco común europeo de referencia para las lenguas: aprendizaje, enseñanza, evaluación. Volumen complementario. Servicio de publicaciones del Consejo de Europa: Estrasburgo, 2020. 315 p. URL: www.coe.int/lang-cefr.

Ключові слова: цифрові стратегії, іспанська мова як третя іноземна, дескриптори MCER VC, онлайн-взаємодія, початковий рівень, вища філологічна освіта.

Keywords: digital strategies, Spanish as a third foreign language, MCER VC descriptors, online interaction, beginner level, higher philological education.

Козак Тетяна Борисівна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент*

БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ ‘ЧОРНИЙ’/‘БІЛИЙ’ У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ

Пізнання людиною навколишнього світу визначало становлення його понять про дійсність, розвиток соціального середовища, зростання культурного рівня. Це поступово призводило людину до перегляду своїх колишніх образів і створення нових понять вищого рівня. Колір невіддільний від людини, від навколишньої дійсності. З кольором людина стикається протягом усього свого життя. Причому в ході розвитку людства змінюється і розвивається кольоропознання.

У мовах первісної формації ми не знаходимо роздільності якісних значень. Якісні значення завжди з'єднані та зчеплені між собою, внаслідок чого кожне ім'я висловлює, як правило, не одне, а кілька якісних значень. Цю особливість